

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2024-01-30
2024:04Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄL**Bakgrund**

Licenshavaren var vid tiden för de anmälda överträdelserna anställd som rådgivare hos ett anslutet företag. Licenshavaren är innehavare av licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec).

Företaget har anmält att licenshavaren har handlagt och betalat ut ett bolån till två kunder, vilket inte ingår i rollen som rådgivare och att det i samband med detta förekommit brister i handläggningen.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavaren meddelas en varning.

Företagets anmälan

Företaget har i anmälan till Swedsec anfört i huvudsak följande.

I samband med en av företagets kontroller av kundärenden i augusti 2023 framkom det att licenshavaren hade handlagt och betalat ut ett bolån till två kunder, vilket inte ingår i rollen som Private Banker. En av låntagarna, nedan Låntagare 1, var sedan tidigare kund i företaget, men hos ett annat kontor än det där licenshavaren arbetar. Den andra låntagaren, nedan Låntagare 2, blev kund i företaget i samband med att lånet beviljades. Det har framkommit att licenshavaren inför handläggningen av lånet hade registrerat sig som kundansvarig för kunderna och sedan, efter några månader, registrerat om kundansvaret till det kontor som den redan befintliga kunden tillhörde initialt.

Företagets utredning visar att låntagarna, som var bosatta på en annan ort än den där licenshavaren är verksam, önskade köpa en fastighet på den andra orten. Kontoret där, hade under hösten 2022 till slutet av januari 2023, haft en dialog med den ena låntagarens bror, nedan Brodern, om ett kontantköp av samma fastighet. Kontoret avstod från medverkan i affären då man inte förstod upplägget.

Licenshavaren fick kontakt med låntagarna genom Brodern, som licenshavaren hade haft kontakt med hos sin tidigare arbetsgivare. Trots att det inte ingick i licenshavarens roll att handlägga bolån har licenshavaren hanterat en låneansökan om 2,5 mkr för låntagarna, vilken beviljades den 1 februari 2023. Syftet med lånet var att köpa den ovan nämnda fastigheten för en köpeskilling om 5 mkr. Lånebeviljning skedde genom ett s.k. automatbeslut, vilket innebär att det inte behövdes någon medverkan av tjänsteman med kreditmandat. Handläggningen förutsätter dock Bolånelicens, vilket licenshavaren hade. Omständigheten att det var ett s.k. automatbeslut lämnar licenshavaren som förklaring till att licenshavaren inte lämnade ärendet till en kollega som ansvarar för bolåneärenden. Enligt mail mellan licenshavaren och fastighetsmäklaren samma dag som lånebeviljningen skedde skulle fastigheten nu inte köpas av Brodern, utan av Låntagare 1 och Låntagare 2.

I samband med att lånet upptogs blev Låntagare 2 kund i företaget, men det saknas registrering och dokumentation av kundkännedomsuppgifter. Enligt företagets interna regler ska kundinformation samlas in och registreras. Det framgår också av de interna reglerna att kompletta kundkännedomsuppgifter ska finnas på samtliga låntagare inför påskrift av lånehandlingar och innan tillträde till ny bostad.

Inför tillträdet meddelade licenshavaren mäklaren att det inte var möjligt att genomföra affären hos företagets centrala enhet för tillträden. Orsaken var den korta kvarvarande tiden för att hinna ordna med lånehandlingarna. I stället genomförde licenshavaren själv tillträdet den 3 februari 2023. Licenshavaren överförde då drygt 2,1 mkr från Broderns konto som en del av köpeskilling och kontantinsats, trots att denne inte var köpare av fastigheten. Medlens ursprung var inte säkerställt och dokumenterat, vilket ska ske enligt företagets interna regler. Licenshavaren har i efterhand förklarat överföringen med att den avsåg ett lån från Brodern till en av låntagarna.

Den 20 april 2023 genomförde licenshavaren för låntagarnas räkning en nedamortering av lånet med drygt 1,8 mkr. Detta skedde med pengar som hade överförts från Broderns konto till låntagarna. Enligt företagets interna regler är det viktigt att förstå pengarnas ursprung vid extraamortering och vid osäkerhet ska en transaktionsupplysning inhämtas. Dokumentation av pengarnas ursprung saknades.

Licenshavaren har i efterhand uppgivit att pengarna härrörde från försäljning av en annan fastighet.

Företaget har i relation till vad licenshavaren anfört framhållit att det inte ingår i arbetsuppgifterna för en rådgivare att handlägga bolåneärenden och att det framgår av licenshavarens svar att licenshavaren är medveten om detta. Även om det förekom att licenshavaren handlade bolån under 2022 för att avlasta den centrala låneenheten fanns det inte skäl att under 2023 handlägga det nu aktuella låneärendet.

I samband med att licenshavaren gjorde överföringar från Broderns konto som en del av köpeskillingen samt för nedamortering av lånet, hade licenshavaren enligt företagets mening möjlighet att göra kontroller på Broderns konto som en del av utredningen av medlens ursprung utan att detta skulle anses utgöra ett brott mot banksekretessen.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande.

I licenshavarens roll som rådgivare förväntas licenshavaren hitta nya kunder och bygga relationer som skall leda till lönsamma affärer för företaget. I detta specifika fall har licenshavaren blivit rekommenderad kunderna i fråga av en annan kund som licenshavaren arbetat med under en längre tid, både hos sin nuvarande arbetsgivare och hos sin föregående.

Dessa nya kunder är även nära relaterade till licenshavarens tidigare kund vilket gett licenshavaren förtroendet att objektivt se över det inkomna ärendet och licenshavarens ambition var att värva dem som nya kunder.

Dessa kunder har behövt hjälp med ett bolån för att delfinansiera ett bostadsköp. Att hantera bolån är inte licenshavarens primära uppgift men licenshavaren gör det i vissa undantagsfall då licenshavaren har kreditmandat samt licens för det fall licenshavaren ser en långsiktig fördel när licenshavaren bygger sina kundrelationer. Under år 2022 när licenshavaren var rådgivare var företagets centrala låneavdelning under hög belastning vilket ledde till att de med licens blev uppmanade att avlasta låneavdelningen och handlägga kreditärenden själva. licenshavaren har därför inte känt till att hen inte får eller ska handlägga kreditärenden.

Kunderna har efter telefon- och mailkontakt bokat ett besök med licenshavaren där licenshavaren hjälpt dem med en ansökan i företagets kreditsystem. Ansökan blev automatiskt beviljad i systemet och licenshavaren påbörjade tillträdesprocessen omgående och behövde hantera tillträdet manuellt då låneavdelningen avvisade handläggningen på grund av för kort varsel.

Pengarnas ursprung är var styrkt med underlag som kontoutdrag från konto i ett annat företag, ett privatlån från ett annat företag, försäljningskontrakt på tidigare bostad samt ett skuldebrev. Licenshavaren har kvar kopior på underlagen och kan bifoga dem för att styrka kontroller som genomförts vid handläggningen.

Licenshavaren har inte lagt någon vikt vid var kunderna köper den nya bostaden då en stor del av licenshavarens befintliga kunder är bosatta på annan plats men har en lokal koppling till kontoret via exempelvis sin arbetsplats. Licenshavaren vill också lägga vikt vid att licenshavaren inte vid något tillfälle haft kännedom om att licenshavarens tidigare kund (brodern) fått avslag på handläggningen av bostadsköpet vid ett annat kontor. Mot bakgrund av banksekretessen saknar licenshavaren dessutom grund för att söka på kunden och kunna ta del av eventuell information.

Beträffande händelseförloppet efter tillträdet anför licenshavaren följande. I april kontaktade ena låntagaren licenshavaren för att få hjälp med en extra amortering på bolånet. I samband med detta ställde licenshavaren frågan om ett placeringsförslag i stället. Kunden avböjde licenshavarens förslag och förklarade att en extra amortering är mer relevant på grund av rådande ränteläge. Amorteringen genomfördes av licenshavaren och pengarnas ursprung har återigen kontrollerats mot underlag. Underlaget i detta fall var ett skuldebrev mellan låntagaren och dennes närstående. Täckning för beloppet har funnits på närståendes konto i företaget sedan en längre tid tillbaka. Det var i samband med detta som licenshavaren plockade bort kundansvaret.

En av låntagarna saknade fullständig kundkännedom. Under deras initiala möte har licenshavaren överlämnat företagets kundkännedomsblankett till låntagaren men uppenbarligen missat att följa upp och skicka in ifylld blankett till ansvarig avdelning för registrering i systemet. Under handläggningen av tillträdet har licenshavaren enbart behövt logga in på en kunds profil och har då valt låntagare 1. Licenshavaren har därför inte uppmärksammat att låntagare 2 har en inkomplett kundkännedom och därför saknat möjlighet att registrera den. Så snart licenshavaren fick kännedom om att kundkännedomen var inkomplett har licenshavaren åtgärdat det genom att komplettera med nödvändig information. Företagets kundkännedomsblankett är kompletterad och inskickad till ansvarig avdelning.

Sammanfattningsvis är licenshavarens egna bedömning att licenshavaren brustit i registreringen av kundkännedomen och därför inte uppfyllt företagets uppförandekod. Licenshavaren medger att det är hans ansvar att kontrollera att kunden är korrekt registrerad i systemet samt att handläggningen sker enligt företagets riktlinjer. Licenshavaren vill förtydliga att detta inte skett med uppsåt utan det beror endast på den mänskliga faktorn att misstag skett. Licenshavaren vill också förtydliga att hen är införstådd med vikten av god kundkännedom och företagets mål att bekämpa penningtvätt. Licenshavaren har samlat in de underlag som hen bedömt nödvändiga och som varit tillräckliga enligt licenshavarens uppfattning. Licenshavaren har fortfarande kvar samtliga kopior och bedömer att hen kan förklara pengarnas ursprung. Licenshavaren förstår dock att det bör ha dokumenterats med en text för att en tredje part ska kunna se sammanhanget.

Licenshavaren har verkligen tagit till sig av detta ärende och vill poängtera att syftet enbart var att hitta en ny kund och att göra en bra affär för företaget och visa omsorg om kunden.

På grund av tidsbristen då tillträdet var kort inpå mötet missade licenshavaren att skicka in samtliga underlag i låneakten men licenshavaren har åtgärdat detta genom att skicka in samtliga underlag så att låneakten numera är komplett. Licenshavaren har mer än 18 års erfarenhet av att arbeta med placeringar och kreditprodukter med kunder och detta är det absolut första tillfället som det bedöms ha brustit i hans handläggning. Licenshavaren ser allvarligt på detta och har vidtagit åtgärder för att inte hamna i en liknade situation i framtiden. Licenshavaren har gått igenom företagets instruktioner och rutiner för kundkännedom och är nu införstådd med hur handläggningen går till. Licenshavaren kommer inte heller att hjälpa kunder med ärenden som är utanför arbetsrollen trots att licenshavaren har mandat eller licens för det. Om licenshavaren får en liknade fråga i framtiden kommer licenshavaren att hjälpa kunden i den mån licenshavaren kan och hänvisa till ansvarig avdelning om det är något som är utanför licenshavarens roll.

Licenshavaren har inom ramen för handläggningen hos disciplinnämnden framhållit att pengarna, vid det tillfälle som lånet amorterades ned, togs från ett konto som kunden hade gemensamt med brodern. Kunden var alltså kontohavare avseende detta konto.

Överväganden

Det är genom företagets anmälan och licenshavarens medgivande utrett att licenshavaren har brustit i registrering av kundkännedom och att licenshavaren vid handläggningen missat att dokumentera uppgifter på rätt sätt samt att licenshavaren inte skickat in samtliga underlag i låneakten. Detta står i strid med företagets regler vilka har stöd i lag. Det finns dock inte anledning att utgå från annat än att detta varit ett misstag som inte skett uppsåtligt och licenshavaren anger att hen tagit till sig innebörden av anmälan. Licenshavaren har också angett att hen tagit steg för att förebygga att något liknande ska hända igen.

Reglerna om penningtvätt och kundkännedom är emellertid grundläggande och av stor vikt för att företaget ska kunna behålla allmänhetens och myndigheternas förtroende. Företagets anmälan avser förvisso ett enstaka låneärende men det rör sig om flera brister i bl.a. kundkännedomshänseende. Bristerna är av sådan art att licenshavaren inte kan undgå en disciplinpåföljd.

Påföljden för överträdelserna bör bestämmas till en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Petter Asp

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. börschefen Carl Johan Högbom, konsulten Kerstin Lindvall-Duffy och f.d. chefsjuristen Jan Persson.